

IŠVADA DĖL EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS TVIRTINIMO

2023 m. rugsėjo 19 d. Nr. BPE-5

Vilnius

GAMYBAI IR VARTOJIMUI UŽSIENYJE IŠLIEKANT SILPNIEMS, 2024 M. TIKĖTINAS NUOSAIKUS LIETUVOS EKONOMIKOS ATSIGAVIMAS

Fiskalinė institucija, kurios funkciją vykdyti pavesta Valstybės kontrolei (toliau – VK FI), teikia Seimui savo išvadą dėl Finansų ministerijos (toliau – FM) rugsėjo mėn. paskelbto 2023–2026 metų ekonominės raidos scenarijaus (toliau – ERS).

VK FI ekonominės raidos scenarijų vertina nuo savo veiklos pradžios 2015 m. Siekdama patikimesnio ir skaidresnio proceso, dėl ekonominės raidos scenarijaus vertinimo ir tvirtinimo, institucija pradeda skelbti savo makroekonominės prognozes. Du ketvirčius iš eilės kritusi Lietuvos ekonomika, 2023 m. II ketv. vėl augo. Tokia raida leido kilstelėti BVP augimo prognozes šiems metams. Geopolitinės įtampos ir dėl infliacijos griežtėjančios monetarinės politikos fone pasaulio ekonomikos raida išlieka neapibrėžta ir temdo lūkesčius dėl Lietuvos ekonomikos augimo 2024 m. Tikimasi, kad vidutiniu laikotarpiu jį palaikys vidaus vartojimas ir investicijos.

- 1. VK FI pradedamos skelbti makroekonominės prognozės leis užtikrinti dar didesnę ekonominės raidos scenarijaus vertinimo skaidrumą ir patikimumą**
- 2. Iššūkiai didžiosiose pasaulio ekonomikose slopina Vokietijos pramonės aktyvumą, o tai neigiamai veikia jos prekybos partnerių perspektyvas**
- 3. Gamybai ir vartojimui užsienyje išliekant silpniems ir Lietuvos ekonomikos atsigavimas 2024 m. bus nuosaikus**
- 4. Investicijos ir stipri darbo rinka teigiamai veiks Lietuvos realiojo BVP raidą 2023–2024 m.**
- 5. VK FI vertinimu, artimiausiais metais Lietuvos ekonomika bus žemiau savo potencialaus lygio, todėl galimas jos nuosaikus skatinimas**
- 6. VK FI ir Finansų ministerija ekonomikos perspektyvas vertina panašiai, ekonominės raidos scenarijus yra tvirtinamas**

1. VK FI PRADEDAMOS SKELBTI MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS LEIS UŽTIKRINTI DAR DIDESNĮ EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS VERTINIMO SKAIDRUMĄ IR PATIKIMUMĄ

Valstybės kontrolė, vykdydama fiskalinės institucijos funkcijas, vertina ir tvirtina Finansų ministerijos skelbiamą ekonominės raidos scenarijų nuo 2015 m. VK FI vertina ir tvirtina ekonominės raidos scenarijų pagal vertinimo ir tvirtinimo tvarkos aprašą¹. Tvirtinami šie rodikliai: BVP palyginamosiomis ir to meto kainomis, namų ūkių vartojimo išlaidų palyginamosiomis kainomis, vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio ir užimtų gyventojų skaičiaus pokyčiai. Atliekant vertinimą, VK FI lygina ERS projekcijas su savo ir kitų institucijų prognozėmis, atlieka makroekonominės aplinkos, rizikos veiksnių ir prielaidų visumos analizę, taiko tvirtinimo atkarpos metodą ir ekspertinį vertinimą, atsižvelgiant į statistinius ir kitus duomenis. Tai padeda VK FI geriau suprasti pagrindines šalies ekonomines tendencijas ir kokios prognozės galėtų būti tvirtinamos.

VK FI ne tik toliau rengs makroekonominės prognozes, tačiau nuo 2023-09-19 pradeda jas skelbti viešai kartu su ERS tvirtinimo išvada (1 priedas). Išvadą dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo VK FI skelbia 2 kartus per metus, o esant išskirtinėms aplinkybėms – bent kartą per ketvirtį. Vienas iš VK FI analizės elementų yra makroekonominių prognozių rengimas (2 priedas). Siekiant užtikrinti, kad VK FI galėtų atlikti nepriklausomą Finansų ministerijos pateikto ERS projekcijų analizę, VK FI prognozės parengiamos iki FM atsiunčiant scenarijaus projektą. **VK FI ir Finansų ministerijos rodiklių įverčiai gali skirtis. Ekonominės raidos scenarijus tvirtinamas, jei VK FI vertinimu tvirtinamų rodiklių projekcijų skirtumai nereikšmingi arba jei Finansų ministerija pateikia pagrindžiančios informacijos, kodėl jų projekcijos yra tikėtinos arba kitą svarbią informaciją, kurios VK FI neturėjo rengdama savo prognozes.**

Patikimos ir tikslios makroekonominės prognozės padeda apdairiau suplanuoti biudžetą, siekiant laikytis fiskalinės drausmės. Pagal Europos Sąjungos Tarybos direktyvą² biudžeto planavimas turi būti grindžiamas labiausiai tikėtiniu arba atsargesniu makroekonominiu fiskaliniu scenarijumi. Optimistinės makroekonominės prognozės lemia didesnes prognozuojamas valdžios sektoriaus pajamas, o tai sukuria erdvę planuoti ir didesnes išlaidas. Atitinkamai, didesnis nei tikėtasi valdžios sektoriaus deficitas lemia aukštesnę valstybės skolą. Tarptautinių organizacijų, tokių kaip Europos Komisijos³ (EK), Tarptautinio valiutos fondo⁴ (TVF), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos⁵ (EBPO), tyrimai atskleidžia, kad fiskalinių institucijų parengtos ar patvirtintos makroekonominės prognozės mažiau šališkos, priešingai nei vyriausybės įstaigų (angl. *government agencies*) prognozės. Pastebėjus, kad daugelyje šalių balanso nuokrypį⁶ nuo planų paaiškina politinės valdžios skatinamos per daug optimistinės

¹ Ekonominės raidos scenarijaus vertinimo ir tvirtinimo tvarkos aprašas. Prieiga per internetą: https://www.valstybeskontrolė.lt/TVS/Content/Biudzeto_stebesena/ERS_vertinimo_ir_tvirtinimo_aprasas.pdf.

² Europos Sąjungos Tarybos direktyva 2011/85/ES „Dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms“ (OL L 306, 2011 11 23, p. 45), 4 str. 1 d.

³ C. Axioglou, O. Grevesmüh, M. Hoogeland, Europos Komisija, 2023. Reviewing the National Budgetary Frameworks: An Opportunity to Strengthen Independent Fiscal Institutions?.

⁴ X. Debrun, T. Kinda, 2014. Strengthening Post-Crisis Fiscal Credibility: Fiscal Councils on the Rise – A New Dataset, IMF Working Paper, No 14/58.

⁵ R. Hagemann, 2011. How Can Fiscal Councils Strengthen Fiscal Performance? OECD Journal: Economic Studies, Vol.2011/1. Prieiga per internetą: https://www.oecd-ilibrary.org/economics/how-can-fiscal-councils-strengthen-fiscal-performance_eco_studies-2011-5kg2d3gx4d5c.

⁶ Economic Governance and EMU Scrutiny Unit, European Parliament, 2023. Strengths and weaknesses of independent advisory fiscal institutions in the EU economic governance framework.

makroekonominės prognozės, po pasaulinės finansų krizės kiekvienoje ES valstybėje narėje buvo raginama įsteigti nepriklausomą fiskalinę instituciją⁷.

Nepriklausoma fiskalinė institucija apibrėžiama⁸ kaip nuo politikos nepriklausoma viešoji institucija, kurios mandatas gali apimti fiskalinių taisyklių ir fiskalinio tvarumo vertinimą, biudžeto stebėseną, fiskalinės politikos rekomendacijų teikimą, makroekonominių prognozių rengimą ar vertinimą. Nuo 2015 m. nepriklausomos fiskalinės institucijos funkcijas Lietuvoje pavesta vykdyti Valstybės kontrolės Biudžeto stebėsenos departamentui⁹.

2019 m. EBPO vadovaujama ekspertų grupė pirmą kartą atliko Valstybės kontrolės, atliekančios fiskalinės institucijos funkcijas, išorės peržiūrą¹⁰. EBPO nepriklausomų fiskalinių institucijų peržiūrų metu vertinama jų veikla, atsižvelgiant į taikomus EBPO principus ir pateikiamos rekomendacijos dėl veiklos efektyvumo didinimo. Viena iš EBPO pateiktų rekomendacijų – VK FI skelbti savo makroekonominės prognozes, siekiant didesnio skaidrumo ir patikimumo.

2. IŠŠŪKIAI DIDŽIOSIOSE PASAULIO EKONOMIKOSE SLOPINA VOKIETIJOS PRAMONĖS AKTYVUMĄ, O TAI NEIGIAMAI VEIKIA JOS PREKYBOS PARTNERIŲ PERSPEKTYVAS

Silpnėjantis verslo aktyvumas didžiosiose pasaulio ekonomikose neigiamai veikia ir Lietuvos augimo perspektyvas. JAV infliacija mažėja, o ekonomikos augimą palaiko stipri darbo rinka ir namų ūkių vartojimo išlaidos. Pandemijos metu sukauptos santaupos mažėja, dėl to lėtėja privatus vartojimas ir vidaus paklausa gali išsikvėpti. Kinijos ekonomikos atsigavimas po pandemijos metu taikytų ribojimų praranda pagreitį. Jos raidą toliau temdo vangi vidaus ir išorės paklausa, mažėjančios gamybos ir tarptautinės prekybos apimtys, neatsigaunanti nekilnojamojo turto rinka ir gilėjančios demografinės problemos. Euro zonos (EZ) augimą palaiko stipri darbo rinka, tačiau, nuo pramonės priklausančios šalys susiduria su gilėjančiais sunkumais ir iššūkiais dėl Kinijos augimo sulėtėjimo. Tai ypač juntama Vokietijoje, kurios tarptautinės prekybos apimtys su Kinija yra didžiausios regione. Nuo 2023 m. II ketv. visose didžiosiose pasaulio ekonomikose paslaugų sektoriaus plėtra mažėja, o EZ, kurioje vidaus paklausą itin veikia augantys pragyvenimo kaštai, stebimas šio sektoriaus susitraukimas (1 pav.). Kartu su EZ pramonės susitraukimu, tai neigiamai veikia Lietuvos tarptautinės prekybos rodiklius.

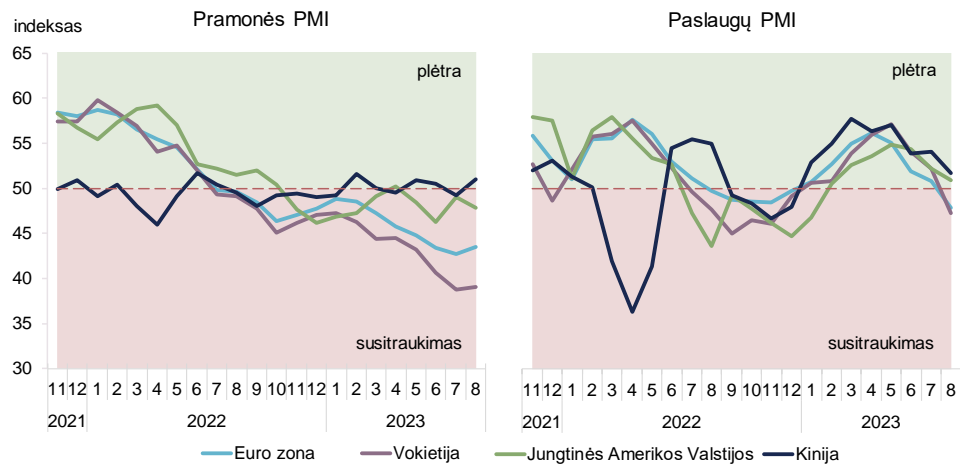
⁷ Į minėtus tyrimus nebuvo įtraukta Lietuva.

⁸ Independent fiscal institutions, European Commission. Prieiga per internetą: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/fiscal-frameworks-eu-member-states/independent-fiscal-institutions_en.

⁹ Iki 2021 m. liepos mėn. Biudžeto politikos stebėsenos departamentas.

¹⁰ EBPO Lietuvos nepriklausomos fiskalinės institucijos išorės peržiūra, 2019. Prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/lithuania/lithuania-independent-fiscal-institution-review-2019.htm>.

1 pav. Pramonės sektoriaus susitraukimas JAV ir EZ išlieka, o EZ rugpjūčio mėn. pramonės sunkumai persikėlė ir į paslaugų sektorių

PMI – pirkimo vadybininkų indeksas

Šaltinis – <https://www.pmi.spglobal.com>

2023 m. rudens ERS taikoma prielaida, jog pasaulio ir ES ekonomikų vystymasis išliks vangus (1 lentelė). Europos Komisijai neatnaujinus prielaidų dėl pasaulio ir ES ekonomikų augimo, jos liko nepakitusios nuo birželio mėn. ERS. 2023 m. numatoma spartesnė, nei birželio mėn., pagrindinių eksporto partnerių plėtra. Vidaus vartojimui pagrindinėse Lietuvos prekybos partnerėse stabilizuojantis, jų atsigavimo tikimasi nuo 2024 m. Nors ekonominis aktyvumas EZ lėtėja slopindamas lūkesčius dėl tolesnio Europos centrinio banko (ECB) palūkanų didinimo, ateities sandoriai rodo nežymų euro kurso stiprėjimą JAV dolerio atžvilgiu (3 priedas). Tai lemtų pigesnę žaliavų į ES importą. Lyginant su birželio mėn., 2023–2026 m. naftos kainos padidėjimą lemia naftą išgaunančių šalių sprendimas mažinti jos gavybą.

1 lentelė. Finansų ministerijos 2023 m. rugsėjo mėn. ekonominės raidos scenarijaus prielaidos

Rodiklis	2022	2023P	2024P	2025P	2026P
JAV dolerio ir euro keitimo kursas*	1,05	1,08 (1,09) ▼	1,09 (1,10) ▼	1,09 (1,10) ▼	1,09 (1,10) ▼
Pasaulio (be ES) BVP augimas, proc.**	3,2	3,1 (3,1)	3,3 (3,3)	3,3 (3,3)	3,3 (3,3)
Europos Sąjungos BVP augimas, proc.**	3,4	1,0 (1,0)	1,7 (1,7)	1,7 (1,7)	1,7 (1,7)
Pagrindinių Lietuvos eksporto rinkų augimas, proc.	3,3	1,9 (1,8) ▲	2,4 (2,3) ▲	2,4 (2,3) ▲	2,4 (2,3) ▲
Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)	100,7	82,1 (76,3) ▲	82,0 (72,1) ▲	82,0 (72,1) ▲	82,0 (72,1) ▲

* Techninė prielaida, kurią 2023 m. birželio mėn. viešai paskelbė Europos centrinis bankas.

** Techninė prielaida, kurią 2023 m. gegužės 15 d. viešai paskelbė EK.

Skiausteliuose pateiktos 2023 m. birželio mėn. ERS prielaidos.

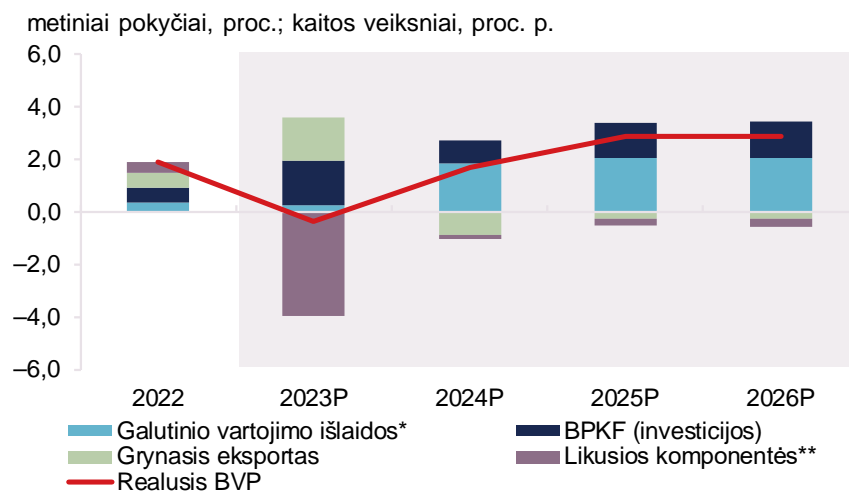
Šaltinis – Finansų ministerija

3. GAMYBAI IR VARTOJIMUI UŽSIENYJE IŠLIEKANT SILPNIEMS IR LIETUVOS EKONOMIKOS ATSIGAVIMAS 2024 M. BUS NUOSAIKUS

Palankūs 2023 m. II ketv. rezultatai skatina švelninti projektuotą šių metų ekonomikos kritimą, o 2024 m. numatomas nuosaikus realiojo BVP augimas. Po ženklus ekonomikos kritimo 2023 m. I ketv., skatinamas augančių investicijų ir eksporto šių metų II ketv. realusis BVP buvo 0,7 proc. didesnis nei prieš metus. Tai leidžia projektuoti mažesnį BVP susitraukimą šiems metams. Vis dėlto, dėl sumažėjusios užsienio paklausos išlieka iššūkiai Lietuvos pramonės sektoriuje, ypač medienos, baldų, chemijos šakose. VK FI vertinimu, tikėtis veržlaus ekonomikos augimo 2023 m. II pusr. būtų itin sudėtinga. Šių metų III ketv. prasidėjo spartesniu¹¹ metiniu pramonės gamybos ir mažmeninės prekybos apyvartos susitraukimu (4 priedas). Nors pramonės įmonių lūkesčiai rugpjūčio mėn., palyginti su liepos mėn., yra šiek tiek pagerėję, jie išlieka pastebimai prastesni nei 2022 m. Taip pat, laukiamas prastesnis šių metų grūdų derlius¹² gali turėti neigiamos įtakos žemės ūkio sektoriaus sukuriama pridėtinei vertei 2023 m. II pusr. VK FI vertinimu, tikėtina, kad 2024 m. I pusr. paklausa pagrindinėse Lietuvos prekybos partnerėse gali išlikti vangiai, o tai neigiamai veiktų Lietuvos pramonės ir eksporto rodiklius minėtu laikotarpiu. Atitinkamai, tai skatina atsargiau vertinti Lietuvos ekonomikos atsigavimo perspektyvas 2024 m.

Rugsėjo mėn. ERS projektuojama, kad 2023 m. realusis šalies BVP sumažės 0,4 proc. (2 pav.). Numatoma, kad šalies ekonomiką teigiamai veiks investicijos ir namų ūkių vartojimo išlaidos, atsargų pokyčiai bus neigiami. Importui krentant labiau nei eksportui, numatoma teigiama grynojo eksporto įtaka realiajam BVP. Projektuojama, kad nuosaikų ekonomikos atsigavimą 2024 m. (1,7 proc.) palaikys namų ūkių vartojimas ir investicijos. Finansų ministerijos ir VK FI vertinimai (1 priedas) dėl projektuojamos realiojo BVP raidos sutampa.

2 pav. Rugsėjo mėn. ERS projektuojama, kad po ekonomikos susitraukimo 2023 m., investicijos ir namų ūkių vartojimas palaikys nuosaikų realiojo BVP atsigavimą 2024 m.

* išskyrus NPI, ** NPI, atsargų pokyčiai, vertybių įsigijimas atėmus pardavimus / perleidimus

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Finansų ministerija, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

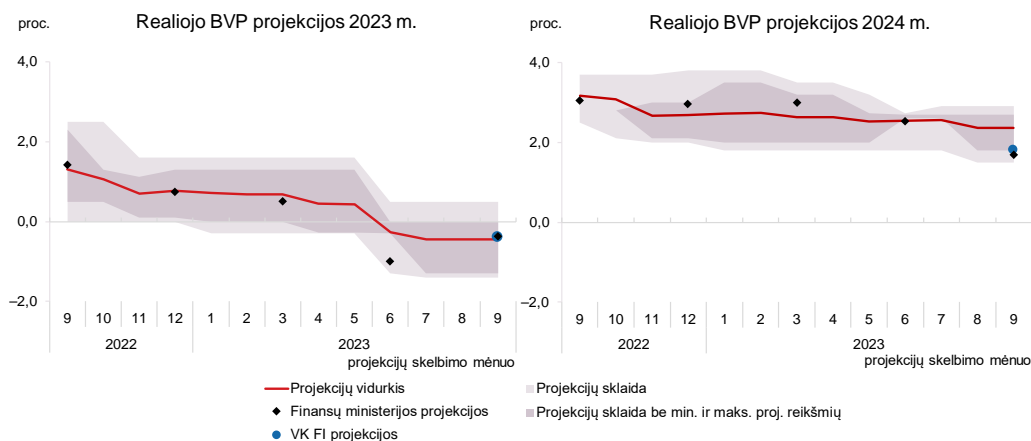
2023 m. rugsėjo mėn. ERS realiojo BVP projekcijos 2023 m. artimos tiek VK FI, tiek kitų institucijų prognozių vidurkiui, o 2024 m. išlieka atsargesnės (3 pav.). Pažymėtina, kad didžioji dalis institucijų Lietuvos BVP prognozes atnaujino iki 2023 m. liepos mėn. pab.

¹¹ 2023 m. birželio mėn. pramonės produkcijos (išskyrus rafinuotus naftos produktus) apyvarta buvo 4,9 proc. mažesnė nei prieš metus, o liepos mėn. – 9,0 proc. Mažmeninė prekyba (be degalų) sumažėjo atitinkamai 2,2 ir 3,5 proc.

¹² Remiantis Lietuvos socialinių mokslų centro Ekonomikos ir kaimo vystymo instituto 2023-08-25 prognozėmis.

(5 priedas). Atitinkamai, jų prognozės parengtos dar iki pasirodant itin palankiems 2023 m. II ketv. nacionalinių sąskaitų ir darbo rinkos duomenims. Šių institucijų prognozės pastebimai skiriasi nuo tų institucijų, kurios atnaujino savo projekcijas rugpjūčio–rugsėjo mėn. Pastarosios sušvelnino projektuojamą ekonomikos atsigavimą 2024 m.

3 pav. 2023 m. rugsėjo mėn. FM ir VK FI realiojo BVP projekcijos 2023 m. artimos kitų institucijų vidurkiui, o 2024 m. išlieka atsargesnės

Į projekcijų sklaidą įtrauktos šių institucijų projekcijos: Europos Komisijos, Tarptautinio valiutos fondo, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, Lietuvos banko, AB „Swedbank“, AB SEB.

Šaltinis – Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalines institucijas funkcijas, skaičiavimai

Numatant vangią užsienio paklausos raidą, Lietuvos realiojo prekių ir paslaugų eksporto projekcijos 2023 m. peržiūrimos žemyn, o 2024 m. nesitikima šio rodiklio itin spartaus atsigavimo. 2023 m. II ketv. realusis eksportas buvo 0,9 proc. didesnis nei prieš metus. Neįskaitant mineralinių produktų įtakos, reeksporto vertė per metus augo dviženkliai tempu, tačiau lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė traukėsi (4 pav.). Prie prekių eksporto vertės kritimo prisidėjo ir vis sparčiau mažėjančios eksporto kainos. Didinamos palūkanų normos, 2022 m. sumažėjusi gyventojų perkamoji galia, lėtėjantis didžiųjų pasaulio ekonomikų atsigavimas neigiamai veikia pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių apdirbamosios gamybos ir mažmeninės prekybos apimtis. VK FI vertinimu, silpna užsienio paklausa, tikėtina, toliau mažins lietuviškos kilmės prekių eksportą 2023 m. II pusm. ir 2024 m. I pusm. Taip pat eksporto apimtis gali neigiamai veikti prastesnis šių metų grūdų derlius. Nuo 2023 m. III ketv. įsigaliojant griežtesnei sankcijų taikymo kontrolei¹³, tikėtina, bus paveiktas reeksportas, kuris 2023 m. liepos mėn. prisidėjo prie prekių eksporto vertės metinio kritimo. VK FI vertinimu, tai lemia didesnį, nei tikėtasi birželio mėn. ERS, Lietuvos realiojo prekių ir paslaugų eksporto susitraukimą 2023 m. ir nuosaikų jo atsigavimą 2024 m.

¹³ 2023-07-03 Muitinės departamento prie LR finansų ministerijos pranešimas spaudai. Prieiga per internetą: https://lrmuitine.lt/web/guest/naujienos/aktualijos/aktualija?p_p_id=EXT_WPLISTALLNEWS&p_p_lifecycle=0&_EXT_WPLISTALLNEWS_obj_id=090004d2801b3f53.

efektui, metiniai SVKI pokyčiai turėtų toliau mažėti. VK FI vertinimu, paslaugų kainų augimas neturėtų sparčiai sulėtėti, todėl ši komponentė gali tapti pagrindiniu infliaciją palaikančiu veiksniu. Vis dėlto, išlieka rizikos dėl energetikos ir maisto prekių, kurios sudaro 43 proc. vartotojų krepšelio. BVP defliatoriaus 2023 m. II ketv. augimui sumažėjus iki 7,8 proc., bei krentant gamintojų, eksportuojamų, importuojamų ir žemės ūkio produktų supirkimo kainoms, sumažinta jo projekcija. Projektuojama, kad BVP defliatoriaus augimas seks SVKI ir vidutiniu laikotarpiu taip pat mažės. VK FI ir FM kainų raidos prognozėms reikšmingai neišsiskyrus, VK FI ir FM požiūriai dėl nominalaus BVP raidos panašūs.

Rugsėjo mėn. ERS darbo rinkos 2023–2024 m. projekcijos gerinamos dėl palankių 2023 m. II ketv. duomenų. 2023 m. II ketv. nedarbo lygis siekė 5,9 proc., o užimtų gyventojų skaičius, palyginti su 2022 m. II ketv., išaugo apie 0,6 proc. Atsižvelgus į tai, lyginant su birželio mėn. ERS, buvo pagerintos tiek nedarbo lygio, tiek užimtų gyventojų skaičiaus projekcijos 2023 m. (6 priedas), dėl kurių FM ir VK FI požiūriai sutapo. VK FI vertinimu, nedarbo lygis 2023 m., tikėtina, išsilaikys artimas 2023 m. I pusm. lygiui, o užimtų gyventojų skaičius išliks panašus buvusiam 2022 m. Numatant nuosaikų šalies ekonomikos augimą 2024 m., tikėtina, kad nedarbo lygis šiek tiek trauksis. Vis dėlto išlieka rizikos, atsižvelgiant į šalies pramonės sektoriui kylančius produkcijos realizavimo iššūkius užsienio rinkose.

2023 m. I pusm. spartus vidutinio bruto darbo užmokesčio (VDU) augimas, siekęs 12,8 proc.¹⁴ leido padidinti VDU projekcijas 2023–2024 m., lyginant su birželio mėn. ERS. VK FI vertinimu, jos galėtų būti dar didesnės, nes situacijai darbo rinkoje išliekant įtemptai¹⁵, 2023 m. II pusm. vidutinio bruto darbo užmokesčio augimas gali būti panašus į pirmojo pusmečio. 2024 m. VDU galėtų augti sparčiau nei ERS dėl atlyginimų konkurencingumo siekimo viešajame sektoriuje, kai numatomas 10 proc. minimalios mėnesinės algos (MMA)¹⁶ padidinimas, nuosaikus ekonomikos augimas ir mažėjantis nedarbo lygis. Vis dėlto, įvertinus rizikas dėl galimų sunkumų kai kuriose ekonominėse veiklose 2023 m. II pusmetį bei neapibrėžtumą dėl sprendimų, liečiančių viešojo sektoriaus atlyginimų didinimą, VK FI tvirtina rugsėjo mėn. ERS pateiktas VDU projekcijas ir laiko jas atsargiomis. Verta pažymėti, kad yra teigiama rizika 2024–2026 m. VDU augti sparčiau, nei nurodyta rugsėjo mėn. ERS, jei būtų priimti sprendimai dėl viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimų didinimo.

Lėtėjant kainų augimui ir didėjant gyventojų pajamoms, rugsėjo mėn. ERS numatomas nuosaikus privataus vartojimo augimas 2023 m. ir jo atsigavimas 2024 m. 2023 m. I pusm. realiosios namų ūkių vartojimo išlaidos smuko. Vis dėlto, rodiklio raidai antrąjį šių metų pusmetį, teigiamos įtakos turės atsigauananti gyventojų perkamoji galia. VK FI nuomone, palanki situacija darbo rinkoje, projektuojant infliaciją viršysiantį darbo užmokesčio augimą, teigiamai veiks privatųjį vartojimą. Namų ūkių vartojimo išlaidų pokyčiui 2023 m. antrąjį pusmetį taip pat didinantį poveikį turės žema palyginamoji bazė. Gyventojų lūkesčiai yra istoriškai geri: vartotojų pasitikėjimo rodiklis išlieka artimas daugiamečiui vidurkiui, namų ūkiai savo būsimą finansinę padėtį vertina geriau nei prieš metus. VK FI vertinimu, visa tai, kartu su pandemijos laikotarpiu sukauptomis gyventojų santaupomis leis palaikyti vidaus vartojimo augimą 2023 m. Išliekant teigiamoms tendencijoms darbo rinkoje ir stiprėjant gyventojų perkamajai galiai, rugsėjo mėn. ERS prognozuojama, kad namų ūkių vartojimo išlaidos prekėms ir paslaugoms 2024 m. galėtų augti 3,1 proc., o kitais vidutinio laikotarpio metais po 3,4 proc. kasmet. Pažymėtina, kad tiek Finansų ministerijos, tiek VK FI požiūriai dėl

¹⁴ Šalies ūkyje be individualiųjų įmonių.

¹⁵ Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. II ketv. fiksuotas didžiausias laisvų darbo vietų skaičius nuo 2008 m., kuris yra 28 082.

¹⁶ Vyriausybės 2023-06-28 nutarimas Nr. 516. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5c671151173811eea9b3de7dd350a34e>.

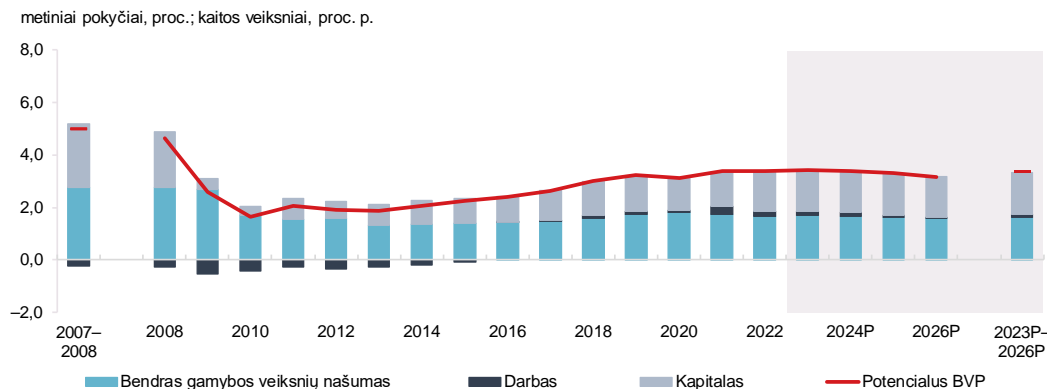
minėto rodiklio raidos sutampa. Vis dėlto yra rizika, kad išaugęs gyventojų taupymas ir suprastėjusi padėtis darbo rinkoje darytų neigiamą įtaką privataus vartojimo atsigavimui.

Pagrindiniai rizikos veiksniai ekonominei raidai išlieka susiję su įtempta geopolitine situacija, monetarinės politikos griežtinimu ir neapibrėžtumu dėl lėtėjančio pasaulio ekonomikos augimo. Rusijos karo Ukrainoje raida gali toliau veikti pasaulines energetikos ir maisto žaliavų rinkas, kurios daro įtaką vartotojų kainoms ir pramonei. Prie nestabilumo pasaulinėse maisto tiekimo grandinėse prisideda ir intensyvėjanti klimato kaita. Taip pat, pasaulio ir Lietuvos ekonomikas gali paveikti monetarinės politikos griežtinimas. Infliacijos tempui lėtėjant, mažėja tolesnio palūkanų normų kėlimo tikimybė, tačiau kartu su infliacijos šuoliu sumenko ir COVID-19 pandemijos metu sukauptos namų ūkių santaupos. Neatmestina, kad palūkanų kėlimo pasekmės labiau atsispindės ekonominiuose rodikliuose ateityje. Aukštesni skolos aptarnavimo kaštai taip pat gali paveikti ir valdžios sektoriaus galimybes palaikyti ekonominį aktyvumą, ypač grįžtant fiskalinės drausmės taisyklių taikymui, kuris gali lemti fiskalinę konsolidaciją ES. Pasaulio ekonomikai susiduriant su sunkumais ir lėtėjant užsienio paklausai, Lietuvos eksporto atsigavimas gali būti vangesnis. Nepaisant to, stebimi teigiami pokyčiai ne tik valdžios sektoriaus, bet ir privataus sektoriaus investicijose leidžia tikėtis, kad jos prisidės ne tik prie didesnio ekonomikos aktyvumo, bet ir padidins jos potencialą ir atsparumą ateities šokams.

5. VK FI VERTINIMU, ARTIMIAUSIAIS METAIS LIETUVOS EKONOMIKA BUS ŽEMIAU SAVO POTENCIALAUS LYGIO, TODĖL GALIMAS JOS NUOSAUKUS SKATINIMAS

Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, projektuoja, kad 2023–2026 m. potencialus BVP¹⁷ kasmet turėtų padidėti vidutiniškai apie 3,3 proc. (5 pav.). Išskiriant kaitos veiksnius, bendras gamybos veiksnių našumas potencialaus BVP augimą didina apie 1,6 proc. p. Kapitalo įnašas, kuris yra glaudžiai susijęs su bendra investicijų raida, taip pat prisideda 1,6 proc. p. Darbo veiksnio įtaka yra teigiama ir siekia 0,1 proc. p. Tai lemia darbo jėgos padidėjimas dėl pastaraisiais metais palankių migracijos tendencijų, lėmusių geresnes gyventojų skaičiaus prognozes. VK FI vertinimu, tikėtina, kad produkcijos atotrūkis nuo potencialo bus neigiamas ir 2023 m. sudarys –2,5 proc. pot. BVP, o 2024 m. sieks –4,1 proc. pot. BVP (1 priedas). Atsižvelgiant į lėtėjančio ekonomikos augimo perspektyvas ir neigiamą produkcijos atotrūkio nuo potencialo dydį, galimas nuosaikus fiskalinis ekonomikos skatinimas. Atnaujintoje Lietuvos ekonomikos temperatūros diagramoje matyti, kad 2023 m. III ketv. ekonomikos temperatūra toliau vėsta ir atitinka daugiamečių vidurkį (7 priedas). Finansų ministerija projektuoja, kad realiojo BVP augimas 2026 m. sudarys 2,9 proc. Jis yra artimas VK FI įvertintam 2026 m. potencialaus BVP augimui, kuris siekia 3,2 proc. Projektuojama šalies ilgalaikė ekonomikos raida yra suderinta su lėto artėjimo prie ES-15 vidurkio prielaidomis, todėl realaus BVP 2026 m. augimo projekcija yra tvirtinama.

5 pav. Bendras gamybos veiksnių našumas ir kapitalo veiksnys labiausiai skatins Lietuvos potencialaus BVP 2023–2026 m. augimą

Šaltinis – Eurostatas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

¹⁷ Vertinant potencialų BVP yra naudojamos naujausios Finansų ministerijos ERS projekcijos. Pažymėtina, kad dėl skirtumų vertinimo prielaidose, VK FI ir FM potencialaus BVP ir produkcijos atotrūkio įverčiai gali skirtis. VK FI vertinimo metodai plačiau išdėstyti Ekonominės raidos scenarijaus vertinimo ir tvirtinimo apraše. Prieiga per internetą: https://www.valstybeskontrolė.lt/TVS/Content/Biudzeto_stebesena/ERS_vertinimo_ir_tvirtinimo_aprasas.pdf.

6. VK FI IR FINANSŲ MINISTERIJA EKONOMIKOS PERSPEKTYVAS VERTINA PANAŠIAI, EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJUS YRA TVIRTINAMAS

VK FI tvirtina 2023-09-11 Finansų ministerijos paskelbtą 2023–2026 m. ekonominės raidos scenarijų. Jis atitinka įvardytas prielaidas, yra pagrįstas aktualiais statistiniais duomenimis, o pateiktos projekcijos neprieštarauja fiskalinės institucijos funkcijas vykdančios Valstybės kontrolės ekspertiniam vertinimui.

Finansų ministerija ERS projektą 2023-08-25 pirminiam derinimui pateikė VK FI. Jame projektuojama realiojo BVP raida reikšmingai neišsiskyrė nuo VK FI projekcijų. 2023-09-04 susitikimo metu, Finansų ministerija atsakė į klausimus dėl taikytų prielaidų, buvo diskutuota apie ERS rodiklius ir atsakyta į VK FI teiktas pastabas. Atsižvelgiant į diskusijų metu išsakytus argumentus, rizikas ir naujausius statistinius duomenis buvo nuspręsta koreguoti ERS projekto realiojo BVP komponentų (t. y. eksporto, importo, bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo), BVP ir bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorių bei darbo užmokesčio projekcijas. Detalesnė informacija dėl ERS derinimo ir tvirtinimo proceso pateikiama 2 lentelėje.

2 lentelė. ERS derinimo ir tvirtinimo procesas

rugpjūčio 24 d.	VK FI parengė savo 2023–2026 m. makroekonominės prognozes.
rugpjūčio 25 d.	FM ERS projektą pirminiam derinimui pateikė VK FI.
rugpjūčio 29 d.	Įvyko LB ir VK FI susitikimas, kuriame diskutuota apie Lietuvos ekonominę raidą.
rugpjūčio 29 d.	Įvyko Inovacijų agentūros ir VK FI susitikimas, kuriame aptartos eksporto tendencijos.
rugpjūčio 31 d.	Valstybės duomenų agentūra paskelbė BVP 2023 m. II ketv. antrąjį įvertį. Atsižvelgiant į naujus paskelbtus statistinius duomenis, VK FI atnaujino su BVP komponentėmis susijusias makroekonominės prognozes.
rugpjūčio 31 d.	VK FI pateikė pastabas FM dėl ERS projekto. Kartu su jomis taip pat pateikė savo parengtas 2023–2026 m. makroekonominės prognozes.
rugsėjo 4 d.	Įvyko FM ir VK FI susitikimas, kuriame atsakyta į VK FI pateiktus klausimus, diskutuota dėl scenarijaus.
rugsėjo 5 d.	FM atsiuntė patikslintą ERS projektą, kuriam VK FI pastabų nebeturėjo.
rugsėjo 11 d.	FM savo interneto svetainėje viešai paskelbė 2023–2026 m. rugsėjo mėn. ERS.
rugsėjo 19 d.	VK FI interneto svetainėje viešai paskelbė 2023–2026 m. rugsėjo mėn. išvadą dėl ERS tvirtinimo. Kartu skelbiamos ir VK FI makroekonominės prognozės.

Šaltinis – Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, vykdydama Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengto ir viešai 2023-09-11 paskelbto 2023–2026 m. ekonominės raidos scenarijaus vertinimą ir parengė išvadą. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 7 str. 3 d. ir Valstybės kontrolės įstatymo 8 str. 7 d. 3 p., Valstybės kontrolė teikia išvadą Lietuvos Respublikos Seimui.

Biudžeto stebėsenos departamento vadovė

Jurga Rukšėnaitė

PRIEDAI

Išvados
„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“
1 priedas

FISKALINĖS INSTITUCIJOS MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS 2023–2026 M.

Rodiklis, proc.	2022	2023P	2024P	2025P	2026P
Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai, pokytis					
BVP palyginamosiomis kainomis	1,9	-0,4	1,8	3,0	3,3
Namų ūkių vartojimo išlaidos	0,5	0,4	3,4	3,2	3,2
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	2,6	7,7	3,0	5,5	5,5
Prekių ir paslaugų eksportas	11,9	-2,8	3,4	5,2	5,1
Prekių ir paslaugų importas	12,3	-3,7	4,5	5,4	5,1
BVP to meto kainomis	18,9	8,2	4,9	5,7	6,0
Kainų rodikliai, pokytis					
BVP defliatorius	16,7	8,6	3,0	2,6	2,6
Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	18,9	9,3	2,8	2,3	2,3
Darbo rinkos rodikliai					
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis	13,3	12,6	8,5	7,2	6,4
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	5,9	6,8	6,7	6,5	6,3
Užimtų gyventojų skaičiaus (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį) pokytis	3,8	0,0	0,0	0,0	-0,2
Potencialaus BVP pokytis ir BVP atotrūkis nuo potencialo					
Potencialus BVP	3,4	3,4	3,4	3,3	3,2
BVP atotrūkis (proc., palyginti su potencialiuoju BVP)	1,3	-2,5	-4,1	-4,6	-4,9

Pagal ERS vertinimo ir tvirtinimo aprašą violetiniame fone pažymėti rodikliai, pagal kuriuos VK FI priima sprendimą dėl ERS tvirtinimo.

Prognozės parengtos atsižvelgiant į informaciją ir duomenis, paskelbtus iki 2023-08-31.

Šaltinis – Valstybinė duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Išvados
„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“
2 priedas

VK FI VIDUTINIO LAIKOTARPIO MAKROEKONOMINIŲ RODIKLIŲ PROGNOZAVIMO GAIRĖS

VK FI vidinėms makroekonominėms prognozėms rengti 2019 m. kovo mėn. iki tol naudotą ekonometrinį modelį pakeitė Lietuvos makroekonominis modelis. Šis modelis apibrėžiamas kaip atskirų rodiklių ekonometrinių modelių sistema, kuri leidžia susieti pagrindinius makroekonomikos elementus. Sudarytas modelis skirtas prognozuoti pagrindinius makroekonominius rodiklius: BVP ir jo komponentes išlaidų metodu, kainų ir darbo rinkos rodiklius. VK FI Lietuvos makroekonominis modelis leidžia prognozuoti ekonominę raidą 4 metų laikotarpiu, rodiklių prognozės yra pagrindas vertinti Finansų ministerijos parengto ERS ir jo peržiūrų pagrįstumą. Pažymėtina, kad ERS tvirtinimo procesas taip pat apima ir bendrą makroekonominės aplinkos, rizikos veiksnių ir prielaidų ekspertinį vertinimą, ERS projekcijų lyginimą su kitų institucijų projekcijomis.

Prognozuojami rodikliai ir naudojamos prielaidos

Prognozuojami statistiniai rodikliai: BVP ir jo komponentės išlaidų metodu to meto ir palyginamosiomis kainomis bei jų defliatoriai; infliacija pagal suderintą vartotojų kainų indeksą; darbo rinkos rodikliai (nedarbo lygis ir užimtų gyventojų skaičius, pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis).

VK FI prognozėms sudaryti naudojamos prielaidos: pagrindinių Lietuvos eksporto rinkų augimas (sudaroma remiantis Tarptautinis valiutos fondu, Europos Komisija), *Brent* naftos kaina bei JAV dolerio ir euro keitimo kursas (Europos Komisija ir ateities sandoriai <http://www.barchart.com>).

Naudojami metodai

Regresoriai modeliams parenkami naudojant koreliacinę analizę, ekonominį prasmingumą, analizuojant tarptautinių institucijų leidinius ir mokslinę literatūrą.

Rodiklių modeliai yra paremti koreliacine-regresine analize, laiko eilučių modeliais (ARIMAX, VARX ir pan.) ir ekspertiniu vertinimu.

Modelių tinkamumas vertinamas naudojant paklaidų analizę, kitus matematinių modelių kokybę nusakančius matavimus bei grafinę analizę.

Vertinant BVP ir jo komponentes palyginamosiomis kainomis taikomas grandininio susiejimo metodas.

Duomenų analizė ir modeliavimas atliekamas šiomis priemonėmis: R, Eviews, MS Excel, MS Power BI.

Statistiniai duomenys

Modeliuose naudojami pagrindinių Lietuvos ir tarptautinių institucijų skelbiami duomenys: Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos bankas, *Sodra*, Užimtumo tarnyba, Eurostatas, Europos Komisija, Tarptautinis valiutos fondas, Europos centrinis bankas, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija ir kt.

Atskiruose modeliuose naudojami mėnesinio ir ketvirtinio periodiškumo duomenys nepašalinus ir pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

Prognozių viešinimas

Prognozės skelbiamos kartu su ERS tvirtinimo išvada.

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 3 priedas

TARPTAUTINIŲ INSTITUCIJŲ PRIELAUDŲ Palyginimas ir Ateities Sandoriai

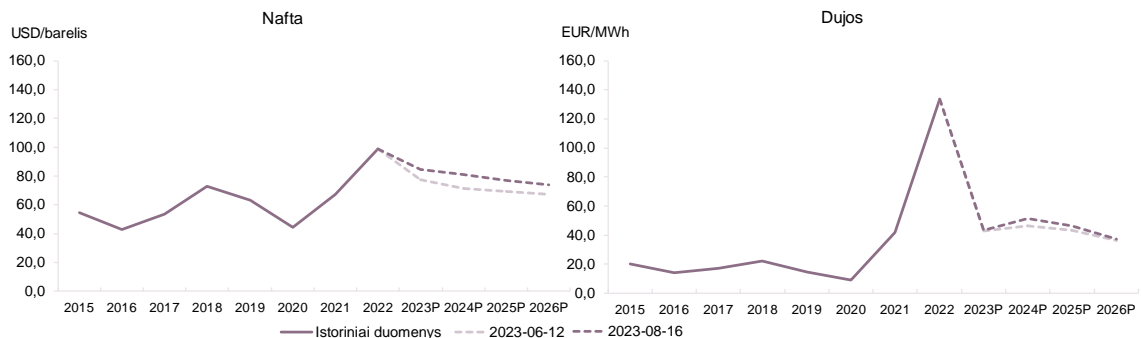
1 lentelė. Tarptautinių institucijų naftos kainos bei JAV dolerio ir euro valiutų kurso projekcijų palyginimas

Laikotarpis	EK (2023-05-15)		EBPO (2023-06-07)		ECB (2023-06-15)		Pasaulio bankas (2023-06-06)		Ateities sandoriai (2023-08-16)	
	Naftos kaina	USD/EUR	Naftos kaina	USD/EUR	Naftos kaina	USD/EUR	Naftos kaina	USD/EUR	Naftos kaina	USD/EUR
2022	100,7	1,08	100,7	1,08	103,7	1,05	100,8	–	100,7	1,03
2023P	76,3	1,10	75,0	1,04	78,0	1,08	80,0	–	83,9	1,09
2024P	72,1	1,10	75,0	1,04	72,6	1,09	82,0	–	81,4	1,11
2025P	72,1	1,10	75,0	1,04	70,4	1,09	84,4	–	77,8	1,12
2026P	72,1	1,10	75,0	1,04	70,4	1,09	84,4	–	74,7	1,14

Skliausteliuose nurodoma duomenų paskelbimo data.

Šaltinis – Europos Komisija, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, Europos centrinis bankas, Pasaulio bankas, <https://www.barchart.com>

1 pav. 2023 m. rugpjūčio mėn. „Brent“ rūšies naftos ir dujų TTF ateities sandoriai rodo didesnes kainas, nei buvo tikimasi vasaros pradžioje

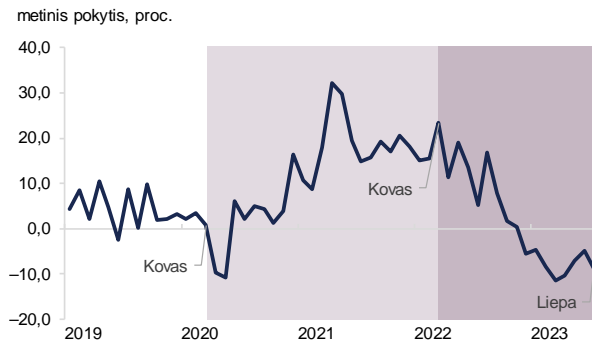

Šaltinis – <https://www.barchart.com>

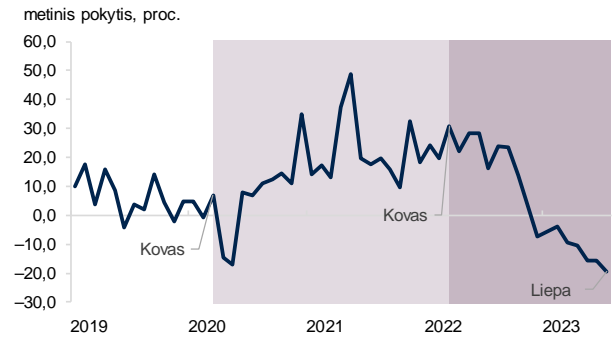
Išvados
„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“
4 priedas

LIETUVOS EKONOMIKOS POKYČIAI IŠSKIRTINIŲ APLINKYBIŲ LAIKOTARPIU

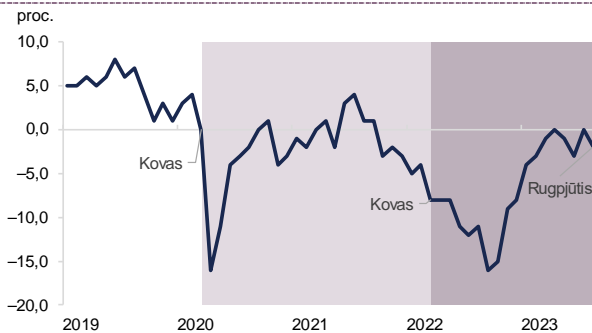
- ① Daugiausia įtakos liepos mėn. susitraukusiam **pramonės sektoriui**¹ turėjo sumažėjusi chemijos, medienos, baldų gamyba.

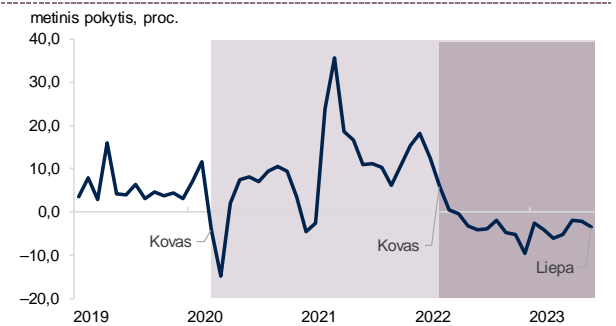
- ② Traukiantis apdirbamosios gamybos apimtims ir eksporto kainoms, liepos mėn. **lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė**² toliau mažėja.

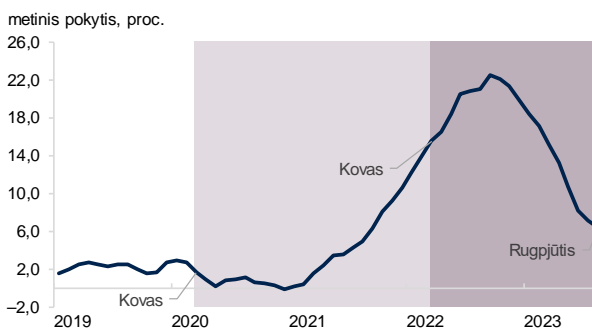
- ③ Rugsjūčio mėn. **vartotojų lūkesčiai** išlieka atsargūs.

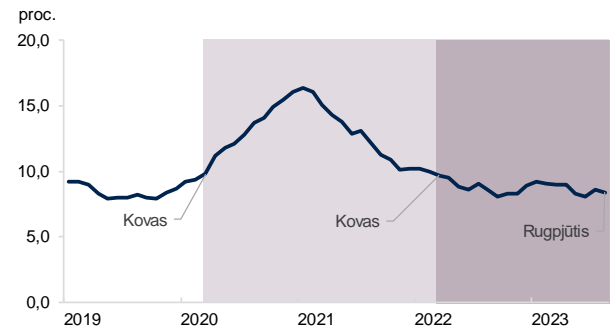
- ④ Susitraukimas maisto prekių prekyboje lėmė, kad liepos mėn. **mažmeninės prekybos apyvarta**³ per metus sumažėjo 3,5 proc.

- ⑤ Rugsjūčio mėn. duomenimis, metinė **infliacija** toliau mažėjo ir siekė 6,4 proc.

- ⑥ Rugsjūčio mėn. **registruotas nedarbas** atitinka vidutinį 2019 m. lygį.

¹ Išskyrus rafinuotus naftos produktus.

² Išskyrus mineralinius produktus.

³ Išskyrus automobilių degalų prekybą.

Violetinis fonas žymi išskirtinių aplinkybių laikotarpį. Jame tamsesne spalva atskirai pažymėtas vykstantis Rusijos karas Ukrainoje.

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Užimtumo tarnyba, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalines institucijas funkcijas, skaičiai.

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 5 priedas

KITŲ INSTITUCIJŲ REALIOJO BVP PROJEKCIJOS

Institucija	Paskelbimo data	2023P	2024P
Europos Komisija	2023-05-15	0,5	2,7
EBPO	2023-06-07	0,0	2,6
Lietuvos bankas	2023-06-19	-1,3	2,7
AB „Swedbank“	2023-08-23	-0,3	1,5
AB SEB	2023-08-29	-0,2	1,8
TVF	2023-07-18*	-1,4	2,9
Institucijų vidurkis		-0,5	2,4
Finansų ministerija	2023-09-11	-0,4	1,7
VK FI	2023-09-19	-0,4	1,8

* Po 2023 m. gegužės 31 d.–birželio 13 d. TVF ekspertų misijos Lietuvoje vykusių diskusijų su VK FI, kitomis LR valstybės institucijomis ir privataus sektoriaus atstovais, 2023 m. liepos 18 d. TVF parengė ataskaitą dėl Lietuvos ekonominės raidos, politikos ir perspektyvų. TVF valdyboje ataskaita buvo patvirtinta 2023 m. rugpjūčio 28 d., o viešai paskelbta 2023 m. rugsėjo 5 d.

Šaltinis – institucijų projekcijos: Europos Komisijos, Tarptautinio valiutos fondo, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, Lietuvos banko, AB „Swedbank“, AB SEB, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 6 priedas

FINANSŲ MINISTERIJOS 2023 M. RUGSĖJO MĖN. EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS PROJEKCIJOS

Rodiklis, proc.	2022	2023P	2024P	2025P	2026P
Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai, pokytis					
BVP palyginamosiomis kainomis	1,9	-0,4 (-1,0) ▲	1,7 (2,5) ▼	2,9 (3,0) ▼	2,9 (3,0) ▼
Namų ūkių vartojimo išlaidos	0,5	0,3 (0,0) ▲	3,1 (3,4) ▼	3,4 (3,4)	3,4 (3,4)
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	0,5	0,5 (0,5)	0,0 (0,0)	0,0 (0,0)	0,0 (0,0)
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	2,6	7,5 (6,3) ▲	3,5 (4,5) ▼	5,4 (5,4)	5,4 (5,4)
Prekių ir paslaugų eksportas	11,9	-4,5 (-0,7) ▼	4,5 (4,5)	4,5 (4,9) ▼	4,5 (4,9) ▼
Prekių ir paslaugų importas	12,3	-6,6 (-2,0) ▼	6,0 (5,1) ▲	5,1 (5,2) ▼	5,1 (5,2) ▼
BVP to meto kainomis	18,9	8,6 (8,3) ▲	4,7 (5,2) ▼	5,4 (5,3) ▲	5,3 (5,3)
Kainų rodikliai, pokytis					
BVP defliatorius	16,7	9,0 (9,4) ▼	2,9 (2,6) ▲	2,4 (2,3) ▲	2,3 (2,3)
Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	18,9	9,0 (8,9) ▲	2,9 (2,6) ▲	2,4 (2,3) ▲	2,3 (2,3)
Darbo rinkos rodikliai					
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis	13,3	12,1 (10,4) ▲	6,5 (6,3) ▲	5,0 (5,0)	5,0 (5,0)
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	5,9	6,9 (7,3) ▼	6,6 (6,9) ▼	6,4 (6,5) ▼	6,3 (6,3)
Užimtų gyventojų skaičiaus (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį) pokytis	3,8	0,0 (-0,8) ▼	0,3 (0,1) ▲	-0,1 (0,1) ▼	-0,2 (-0,2)

Skliausteliuose pateiktos 2023 m. birželio mėn. ekonominės raidos scenarijaus projekcijos.

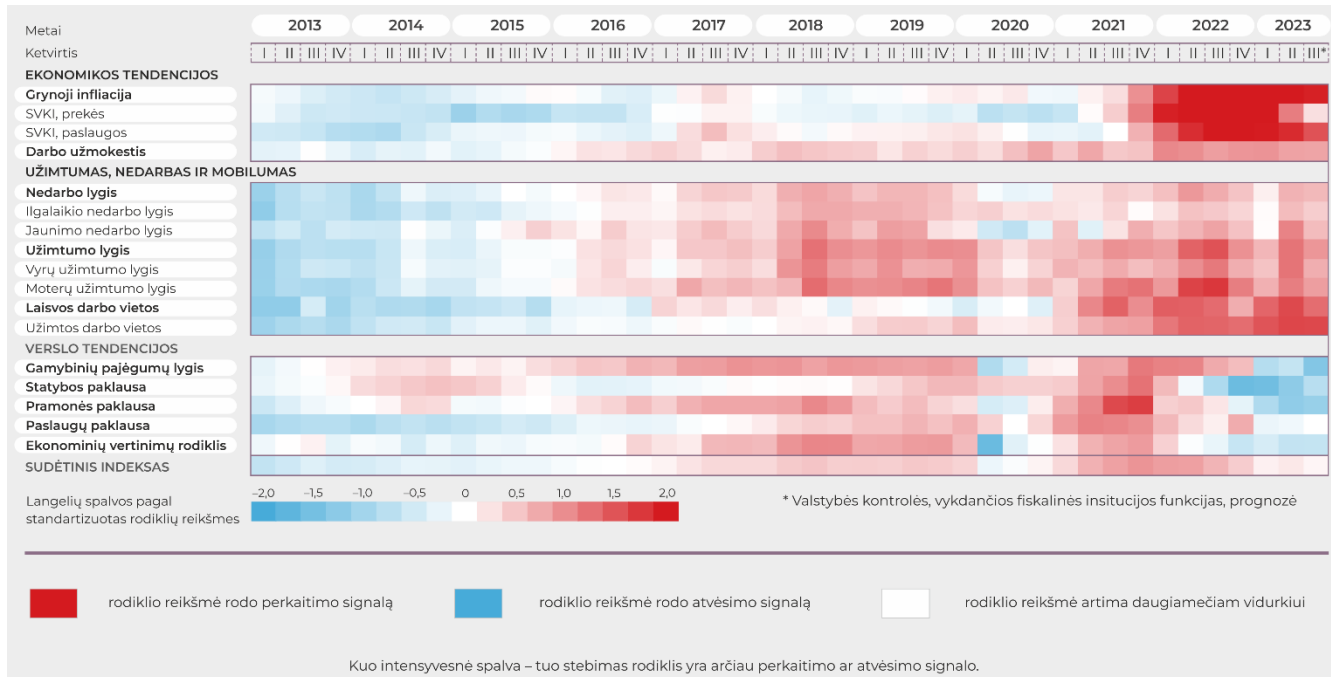
Pagal ERS vertinimo ir tvirtinimo aprašą violetiniame fone pažymėti rodikliai, pagal kuriuos VK FI priima sprendimą dėl ERS tvirtinimo.

Šaltinis – Finansų ministerija

Išvados
 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus
 tvirtinimo“
 7 priedas

LIETUVOS EKONOMIKOS TEMPERATŪROS DIAGRAMA

Makroekonominį disbalansų stebėseną¹⁸ rodo, kad išliekanti prastėjanti situacija pramonėje toliau lemia vėstančią Lietuvos ekonomikos temperatūrą, kuri atitinka daugiamečių vidurkį. Temperatūrą palaiko aukšta paslaugų infliacija ir palanki darbo rinka¹⁹.

Detalius temperatūros diagramos duomenis galima rasti interneto puslapyje <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/BiudzetoStebesena> skiltyje *Makroekonominiai duomenys*.

Šaltinis – Eurostatas, Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

¹⁸ Diagramos sudarymo metodika, rodiklių aprašymas pateiktas VK FI 2018-09-20 išvadoje Nr. BP-5 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“. Diagramoje parodyti nuokrypiai nuo daugiamečio vidurkio. 2022-04-05 išvadoje Nr. BPE-2 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“ pateiktas statybų paklausos rodiklio apskaičiavimo aprašymas.

¹⁹ Dalis diagramoje naudojamų 2023 m. III ketv. statistinių rodiklių yra negalutiniai. Grynosios infliacijos, SVKI prekių ir paslaugų indeksų pokytis, nedarbo ir užimtumo lygiai, laisvų ir užimtų darbo vietų skaičius III ketv. yra įvertinti taikant ekonometrinius modelius, atsižvelgus į Valstybės duomenų agentūros, Užimtumo tarnybos ir *Sodros* turimus duomenis.